

*Музика Я. І.,**старший викладач кафедри господарського права та процесу
юридичного факультету
Львівської комерційної академії*

СТАТУТ ВСЕСВІТНЬОЇ МИТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК МІЖНАРОДНИЙ ДОГОВІР ОСОБЛИВОГО РОДУ (SUI GENERIS)

Анотація. Статтю присвячено правовій характеристиці Конвенції про створення Ради Митного Співробітництва та відповідності її норм до вимог міжнародних-правових актів і доктрини міжнародного права.

Ключові слова: статут міжнародної організації, Конвенція про створення Ради Митного Співробітництва, Всесвітня Митна Організація.

Постановка проблеми. Упродовж останнього півстоліття у світі швидкими темпами зростає роль міжнародних міжурядових організацій як загальнодержавних суб'єктів міжнародного права, що стоять на захисті інтересів людства в найбільш важливих сферах суспільного життя.

Сьогодення диктує необхідність детального дослідження правового становища міжнародних організацій та їх вплив на розвиток міжнародних відносин. Для набуття статусу суб'єкта міжнародного права й визнання іншими суб'єктами правове становище міжнародної організації повинне бути закріплене в міжнародних актах.

Аналіз досліджень і публікацій. Питанням права міжнародних організацій присвячено низку наукових робіт відомих юристів-міжнародників, таких як І.І. Лукашук, О.О. Шибаєва, Т.М. Нешатаєва, В. Моравецький, Т.І. Левицький, а міжнародне митне право досліджували К.К. Сандровський та К.Г. Борисов. Крім цього, необхідно згадати ґрунтовний вклад у вивчення правової регламентації діяльності саме Всесвітньої Митної Організації, що внесли С.В. Ківалов, С.М. Перепьолкін та Н.С. Буваєва.

Мета статті. Під час дослідження правової природи міжнародних організацій необхідно дати відповіді на ряд важливих питань, зокрема, про особливості установчих актів та їх положень; умови й порядок членства; правотворчу діяльність та юридичну силу їх рішень; особливості правосуб'єктності тощо. Лише детальний аналіз усіх цих аспектів дає змогу повною мірою розкрити зміст юридичної природи конкретної міжнародної організації та її роль у міжнародних правовідносинах.

Вклад основного матеріалу дослідження. Дослідження юридичної природи особливо ускладнюється в тому випадку, коли її об'єктом виступають міжнародні організації, що наділені спеціальною правосуб'єктністю в певних сферах міжнародних правовідносин. Особливостями, на які необхідно звернути увагу під час розгляду будь-якої міжнародної міжурядової організації, є мета створення, специфіка предметної сфери її діяльності, особливості установчих актів, форми й напрями функціонування та ціла низка інших факторів. Саме з урахуванням зазначених особливостей можна констатувати, що Всесвітня Митна Організація є міжнародною міжурядовою організацією, завданням якої є врегулювання специфічного кола суспільних відносин (у даному випадку – відносин щодо міжнародної

співпраці з митних питань).

Насамперед варто наголосити, що зростання ролі міжнародних організацій є однією з характерних тенденцій розвитку міжнародного права. За цих обставин особливої ваги набирає дослідження окремих теоретичних і практичних аспектів їх міжнародно-правового статусу. Серед таких питань, безумовно, є юридична природа установчих актів міжнародних організацій – їх статутів.

Одним з ефективних методів з-поміж тих, що використовуються під час дослідження юридичної природи конкретних міжнародних організацій, є власне порівняльно-правовий метод, який полягає в порівнянні основних засад та особливостей функціонування окремих міжнародних організацій, що дозволяє краще розкрити як зміст їх юридичної природи, так і тенденції прогресивного розвитку права міжнародних організацій. Саме такий підхід слід застосовувати під час дослідження юридичної природи Статуту Всесвітньої Митної Організації.

Всесвітня Митна Організація виступає ключовим елементом міжнародного співробітництва в митній сфері, її правовий статус визначає не лише основні функції цієї організації, а й характер співпраці суб'єктів міжнародних митних правовідносин.

Установчим актом, на підставі якого створена й функціонує Всесвітня Митна Організація, є її Статут. У науково-правовій доктрині статут міжнародних організацій визначають як «багатосторонній міжнародний договір, що визначає правову природу, характер, зміст діяльності, основні цілі й завдання міжнародної організації» [1, с. 636].

Саме статут є основним джерелом, в якому закріплено міжнародну правосуб'єктність організації. Німецький вчений М. Гердеген указує: «Міжнародна правосуб'єктність може бути надана міжнародній організації через чітке положення міжнародного договору... Вона також може імпліцитно виявлятися з договірних цілей організації чи її мети або з договірних приписів про її права й обов'язки» [2, с. 119]. Саме тому статут міжнародної організації є ключовим документом, який визначає характер та юридичну природу правосуб'єктності міжнародної організації, основні напрями її функціонування й характер діяльності, порядок набуття членства, порядок прийняття рішень, а також врегульовує багато інших важливих міжнародних взаємин.

Однією з основних ознак статуту міжнародної міжурядової організації є те, що за своєю юридичною природою він являє собою багатосторонній міжнародний договір. Із даного приводу відомий чеський юрист-міжнародник В. Моравецький зазначав: «Такий договір – це формальне вираження згоди й єдиної волі держав, що входять в організацію, а також прояв відповідності їх інтересів у межах відносин, які охоплені компетенцією організації» [3, с. 50].

Водночас науковець вказує і на специфічні риси такого роду договорів, що зумовлені їх значенням як «кон-

ституцій» міжнародних організацій. До таких рис він відносив, зокрема, обумовленість їх вступу в дію не просто через ратифікацію більшістю держав, що його підписали, а й якісними вимогами до такої ратифікації (ратифікація головними державами, що входять у цю сферу відносин, суворі вимоги приєднання нових держав, гнучкість у трактуванні положень статуту тощо) [3, с. 50-51].

У свою чергу Т.І. Левицький, характеризуючи особливості установчих актів (статутів) міжнародних організацій, цілком обґрунтовано наголошував: «Якщо звичайний багатосторонній договір визначає лише права й обов'язки його сторін, необхідні для досягнення цілей договору, то на основі статутів, крім того, створюються міжнародні організації, визначається їх компетенція, цілі й задачі організації, створюються її органи, встановлюється правове положення членів організації, персонал, характер відносин з іншими міжнародними організаціями, а також державами-членами тощо» [4, с. 83].

Як вказувала О.Є. Шибаєва, статут міжнародної організації не лише встановлює права й обов'язки держав, як і будь-який інший міжнародний договір, а й створює міжнародну організацію, засновує її органи, визначає їх компетенцію, встановлює правове положення членів організації, персоналу тощо [5, с. 21]. На підтвердження позицій згаданих науковців К.О. Савчук наголошує, що у статуті міжнародних організацій, як правило, закріплюються такі положення: повноваження голів органів організації, порядок їх утворення і представництва в них держав-членів; основні принципи діяльності організації та її членів; правила прийняття до організації та виходу або виключення з неї; порядок прийняття рішень органами організації та забезпечення їх виконання; порядок вирішення спорів між членами організації [1, с. 636].

Наявність перелічених рис зумовлює й особливу юридичну природу установчих актів (статутів) міжнародних організацій. У доктрині міжнародного права такі договори розглядаються як міжнародні договори особливого роду – «договори *sui generis*», і саме в такому ракурсі їх розглядали представники вітчизняної доктрини міжнародного права.

Така особлива юридична природа установчих актів міжнародних організацій знаходить своє підтвердження й у практиці міжнародного права. Зокрема, згідно зі ст. 5 Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 року «ця Конвенція застосовується до будь-якого договору, який є установчим актом міжнародної організації, без шкоди для відповідних правил цієї організації» [6].

Підсумовуючи й узагальнюючи погляди науковців щодо основоположного значення статуту у процесі функціонування міжнародної організації, необхідно згадати думку В. Моравецького, який вказував: «Головна роль статуту міжнародної організації – вводити в межі правових норм процес діяльності її органів» [3, с. 51].

У випадку Всесвітньої Митної Організації таким установчим актом (Статутом) виступає Конвенція про створення Ради Митного Співробітництва, прийнята 15 грудня 1950 року. Зазначений документ розглядається як статут даної міжнародної організації. Як наголошує С.М. Перепьолкін, положення Конвенції утворюють правову основу діяльності універсальної міжнародної міждержавної організації з питань митного співробітництва – Всесвітньої Митної Організації [7, с. 273]. У 1994 році Рада Митного

Співробітництва змінила свою назву на Всесвітню Митну Організацію, однак, незважаючи на це, назва установчого договору змін не зазнала.

У доктрині міжнародного права існують й інші погляди на те, які саме документи є юридичними підставами діяльності Всесвітньої Митної Організації. Наприклад, російський вчений К.Г. Борисов вважає, що юридичною базою цієї організації, окрім Конвенції про створення Ради Митного Співробітництва, стали також два інші міжнародно-правові акти, прийняті паралельно з нею, – Конвенція про номенклатуру для класифікації товарів у митних цілях та Конвенція про оцінку в митних цілях [8, с. 290-300].

Таке твердження К.Г. Борисова слід вважати хибним і необґрунтованим, оскільки правові засади функціонування Всесвітньої Митної Організації прописані виключно в Конвенції про створення Ради Митного Співробітництва, а дві інші конвенції, про які говорить науковець, лише визначають окремі напрямки й особливості діяльності організації в основних сферах. Саме тому вважати їх загальними юридичними підставами створення й функціонування Всесвітньої Митної Організації є недоцільним.

В. Моравецький виділяє дві моделі статутів міжнародних організацій. Перша модель, за його трактуванням, полягає в детальному й вичерпному визначенні компетенцій і повноважень структурних органів організації. Змістом другої моделі є формулювання загальних цілей організації, умов членства, а також створення головного органу й визначення процедури прийняття ним рішень. На думку вченого, у більшості випадків має місце поєднання обох моделей [3, с. 51]. Проаналізувавши Статут Всесвітньої Митної Організації, можна стверджувати про його наближення до другої моделі, хоча в деяких частинах також містяться й характерні для першої моделі ознаки.

Враховуючи те, що Статут Всесвітньої Митної Організації є міжнародним договором *sui generis*, варто було б проаналізувати його на відповідність до ознак міжнародного договору, які містяться у Віденській конвенції про право міжнародних договорів 1969 року. Так, згідно з п. «а» ч. 1 ст. 2 «Вживання термінів» вищезазначеного документа під терміном «договір» необхідно розуміти «міжнародну угоду, укладену між державами в письмовій формі й регульовану міжнародним правом, незалежно від того, чи вкладена така угода в одному документі, двох чи кількох зв'язаних між собою документах, а також незалежно від її конкретного найменування» [6].

Договірними сторонами Статуту Всесвітньої Митної Організації є держави, які 15 грудня 1950 року в Брюсселі уклали його і, виходячи зі змісту ст. 1 вказаного документа, погодилися з наступним: «Цим створюється Рада Митного Співробітництва» [9] (яка з 1994 року є Всесвітньою Митною Організацією). Статут, відповідно до заключної частини, було укладено в письмовій формі англійською і французькою мовами, причому обидва тексти мають однакову силу, в одному примірнику, що підлягає здачі на зберігання в архів уряду Бельгії, який направляє завірених копій цієї Конвенції кожному уряду, що підписав або приєднався [9].

Статут складається з двох частин – власне Конвенції про створення Ради Митного Співробітництва та Додатку до Конвенції «Правоздатність, привілеї та імунітети Ради». Відповідно до пункту «с» ст. XIII Додаток утворює невід'ємну частину цієї Конвенції, і будь-яке посилання на Конвенцію включає й посилання на Додаток [9]. Нарешті, назвою договору є «Конвенція», яка є поширеним термі-

ном, що застосовується до міжнародних багатосторонніх договорів. Тому можна зробити висновок, що Статут Всесвітньої Митної Організації (Конвенції про створення Ради Митного Співробітництва) відповідає нормотворчій техніці закріплення міжнародного договору.

Крім відповідності Статуту Всесвітньої Митної Організації до поняття міжнародного договору, яке міститься у Віденській конвенції 1969 року, варто також проаналізувати його відповідність до особливостей установчих актів міжнародних організацій, які наводяться в доктрині міжнародного права. Так, Т.І. Левицький, проаналізувавши доктрину права міжнародних організацій, зокрема праці відомих радянських дослідників Г.І. Морозова, О.О. Шибасової, В.М. Шуршалова та інших, виділив цілу низку особливостей, якими повинні бути наділені установчі акти міжнародних організацій у порівнянні з іншими міжнародними багатосторонніми договорами. Зокрема, до таких він відносить:

- відсутність норм щодо порядку денонсації (натомість – порядок виходу зі складу організації);
- назва;
- формула преамбули;
- спеціальний порядок вступу в дію;
- особливості процедури прийняття поправок;
- вступ у міжнародну організацію замість процедур ратифікації і приєднання;
- регулювання питань правонаступництва [4, с. 85-86].

Нижче буде розглянуто відповідність Статуту Всесвітньої Митної Організації також і до цих особливостей. Якщо говорити про норми щодо виходу зі складу організації, то у Статуті справді мова йде не про денонсацію як спосіб припинення участі в договорі, а саме про вихід. Відповідно до ст. XIX «кожна Договірна Сторона може вийти з цієї Конвенції». Вихід набирає сили після отримання депозитарієм (Міністерством закордонних справ Бельгії) повідомлення про вихід члена організації зі складу учасників. Міністерство закордонних справ Бельгії у свою чергу повідомляє всі уряди, які підписали Конвенцію чи приєдналися до неї, а також Генерального секретаря Всесвітньої Митної Організації про кожний такий вихід [9].

Водночас вказана норма містить положення, що закріплює дві умови, яких необхідно дотримуватися державі у випадку її виходу зі складу Всесвітньої Митної Організації: 1) вихід може відбутися не раніше, ніж після п'яти років із дня набуття чинності Статутом для держави; 2) вихід держави набуває чинності після одного року після одержання Міністерством закордонних справ Бельгії повідомлення про кожний вихід [9].

Слід зазначити, що формула, яка пропонується в даному випадку, є ідентичною з аналогічними положеннями, які містяться в установчих актах інших міжнародних організацій, як щодо використання формулювання «вихід» замість «денонсація», так і щодо строків, протягом яких вихід набуває вирішального характеру. Наприклад, якщо розглянути Статут Продовольчої та сільськогосподарської Організації ООН (ФАО), то він передбачає майже ідентичні умови, за винятком того, що вихід може відбутися не раніше, ніж після чотирьох років із дня набуття чинності Статутом ФАО для держави [10].

Щодо назви міжнародного договору, то для Статуту Всесвітньої Митної Організації притаманні певні специфічні особливості. Першою такою особливістю є відсутність самого слова «статут» у його назві: угодою, яка є

установчим актом Всесвітньої Митної Організації, стала Конвенція про створення Ради Митного Співробітництва від 15 грудня 1950 року.

По друге, в 1994 році було змінено назву організації з Ради Митного Співробітництва на Всесвітню Митну Організацію, а вже її головний орган отримав назву Рада. Вказана зміна мала на меті «краще відобразити всесвітню природу Організації» [11]. Проте Статут Організації та його назва не змінилися – ним залишалася Конвенція про створення Ради Митного Співробітництва від 15 грудня 1950 року. Відповідно, якщо вести мову про Статут Всесвітньої Митної Організації, то ним є зазначена Конвенція, однак необхідно мати на увазі, що коли в Конвенції йде мова про Раду, то слід розуміти не керівний орган Організації, а власне Всесвітню Митну Організацію.

Щодо преамбули установчого акта Всесвітньої Митної Організації, то необхідно відзначити, що вона не виділяється якими-небудь специфічними особливостями. У ній передбачено основні цілі, щоправда, не міжнародного договору, а власне Організації як центру міжнародного співробітництва в митній сфері: гармонізація митних систем, поліпшення митної техніки й митного законодавства, сприяння співпраці між урядами в інтересах міжнародної торгівлі.

Відповідно до ст. XVII Конвенції про створення Ради Митного Співробітництва передбачається вступ Статуту в дію після ратифікації державами, які його підписали [9]. Така кількість ратифікацій відповідає практиці міжнародних правовідносин у цій сфері. Так, ст. 42 Статуту Ради Європи встановлює необхідність такої самої кількості ратифікацій для його вступу в дію [12]. Водночас ст. XXI Статуту Продовольчої та сільськогосподарської Організації ООН (ФАО) закріплює необхідність отримання ратифікацій 20 держав, що його підписали, для вступу в дію [10]. Проте це є виключно свідченням різноманіття міжнародно-правової практики із цього приводу, а не наявності будь-яких стандартів чи шаблонів для набрання чинності установчим документом міжнародної міжурядової організації. Крім цього, ті держави, які пізніше приєдналися до міжнародного договору, згідно зі ст. XVIII Конвенції, після його підписання й ратифікації зобов'язані передати документи про приєднання на зберігання до Міністерства закордонних справ Бельгії [9].

Процедура внесення поправок до Статуту проходить відповідно до ст. XX Конвенції, зокрема, їх внесення здійснюється Договірними Сторонами за рекомендацією Ради. Для набрання чинності поправкою необхідна згода всіх Договірних Сторін, які письмово повідомляють про це депозитаря Статуту – Міністерство закордонних справ Бельгії, яке, у свою чергу, сповіщає про це всі інші Договірні Сторони та Генерального Секретаря Всесвітньої Митної Організації. Поправка може вступити в дію після трьох місяців із дня отримання повідомлення про схвалення її останньою з Договірних Сторін. Після набуття чинності поправкою жодний уряд не може приєднатися до Статуту без її схвалення [9].

Загалом у практиці міжнародних правовідносин можуть зустрічатися випадки, коли в установчих актах взагалі не закріплюють питання внесення поправок до них та відповідної процедури. Наприклад, Статут Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО) взагалі не містить відповідних норм. Тому закріплення положень про внесення поправок у Статуті Всесвітньої Митної Органі-

зації є достатньо прогресивним фактом, який спрямований на покращення діяльності цієї міжнародної організації.

Якщо говорити про вступ у Всесвітню Митну Організацію, то слід указати, що будь-яких особливостей у даному випадку немає. Держава, яка бажає стати членом Організації, повинна ратифікувати її Статут. Інших спеціальних процедур положеннями установчого акта не передбачено.

Нарешті, останньої з ознак, яку виділяє Т.І. Левицький (врегулювання питань правонаступництва міжнародної організації), Статут Всесвітньої Митної Організації не містить. Так само не містять відповідних положень щодо правонаступництва й установчі акти таких міжнародних організацій, як Рада Європи та Продовольча і сільськогосподарська організація ООН (ФАО).

Це пов'язано насамперед із тим, що на час розробки й укладення цих установчих актів міжнародних організацій (1940-і – 1950-і роки) у науці та практиці міжнародного права належної уваги проблематиці правонаступництва ще не приділялося. Значно більша увага питанню правонаступництва стала надаватися з 1970-х років, що знайшло своє відображення й у практиці міжнародних договірних правовідносин через укладення багатосторонніх міжнародних договорів із цього приводу, а також в окремих установчих актах міжнародних організацій, прийнятих пізніше.

Особливістю установчих актів міжнародних організацій є те, що за своєю юридичною суттю вони є правовими актами «жорсткого характеру», тобто такими, до яких складно вносити зміни. Найяскравішим прикладом є Статут ООН, до якого, починаючи з 1945 року, не було внесено жодної зміни. Проте не виключено, що згодом відповідні норми можуть бути внесені й до інших установчих актів міжнародних організацій, у тому числі до Конвенції про створення Ради Митного Співробітництва.

Як бачимо, Статут Всесвітньої Митної Організації не відповідає деяким ознакам, які наводить Т.І. Левицький, однак слід наголосити, що ці ознаки не є імперативними чи абсолютними. У практиці міжнародних правовідносин установчі акти практично всіх міжнародних організацій мають свої особливості, які відрізняють їх з-поміж інших. Тому невідповідність у даному випадку з юридичної точки зору не створює жодних проблем, а лише вказує на особливості регулювання конкретних міжнародних відносин.

Якщо говорити безпосередньо про зміст установчих актів міжнародних організацій, то в доктрині міжнародного права І.І. Лукашук виділяє два основні види норм, що містяться в них. Аналізуючи Статут ООН, він розділяв його положення на дві категорії, перша з яких складалася з норм, які встановлюють суму взаємних прав та обов'язків, а друга категорія – з норм, що встановлюють цілі й завдання ООН, структуру її органів, компетенцію тощо [13, с. 41].

Якщо вести мову про другу категорію положень установчих актів міжнародних організацій (тих, що стосуються порядку й організації діяльності), то слід відзначити, що в доктрині теж виділяють різні їх види. Так, О.О. Шибаєва, вважає, що їх є два: до першого виду належать ті норми, які формують міжнародну організацію як суб'єкта міжнародного права, до другого – ті, що пов'язані з її внутрішньою діяльністю [14, с. 19].

Аналогічну модель можна застосовувати й під час аналізу положень, що містяться в Конвенції про створення Ради Митного Співробітництва. Так, до першої категорії необхідно відносити норми, що закріплюють права й обов'язки членів Всесвітньої Митної Організації, а другу категорію складатимуть норми, що стосуються питань членства, особливостей прийняття рішень та їх юридичної сили, міжнародної правосуб'єктності та її елементів (правоздатності, дієздатності) тощо.

Висновки. Підсумовуючи викладене, можна констатувати наступне: Статут Всесвітньої Митної Організації є договором *sui generis*. Він є відповідним до всіх основних вимог міжнародних договорів та установчих актів міжнародних організацій, що містяться як у міжнародно-правових актах, так і в доктрині міжнародного права. На користь цього свідчить і порівняння положень цього установчого акта зі змістом установчих актів інших міжнародних організацій, зокрема Ради Європи та Продовольчої і сільськогосподарської організації ООН (ФАО). Водночас його положення мають низку особливостей, які зумовлені насамперед специфікою міжнародно-правового регулювання митних відносин, чим і займається вказана міжнародна організація.

Література:

1. Савчук К.О. Юридична енциклопедія : в 6 т. – Т. 5. П–С / редкол. : Ю.С. Шемшученко (гол. редкол.) [та ін.] ; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – К. : Українська енциклопедія імені М.П. Бажана, 2003. – 736 с.
2. Гердеген М. Міжнародне право / М. Гердеген ; пер. з нім. – К. : К.І.С., 2011. – 516 с.
3. Моравецкий В. Функции международной организации / В. Моравецкий ; пер. с чешс. : Г.Б. Борин, Н.Г. Прудков ; под ред. : Г.И. Морозов (вступ. ст.). – М. : Прогресс, 1976. – 384 с.
4. Левицкий Т.И. Юридическая природа и правовое положение Совета Европы : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10 / Т.И. Левицкий. – М., 1993. – 263 с.
5. Шибаева Е.А. Право международных организаций. Вопросы теории / Е.А. Шибаева. – М. : Международные отношения, 1986. – 160 с.
6. Венская конвенция о праве международных договоров от 23 мая 1969 г. // Действующее международное право : в 3 т. – М. : Изд-во Моск. независимого ин-та междунар. права, 1999. – Т. 1. – С. 343–371.
7. Міжнародне право XXI століття: сучасний стан та перспективи розвитку (до 60-ліття проф. В.М. Репецького) / М.М. Микієвич, М.В. Буроменський, В.В. Гутник [та ін.] ; За ред. д. ю. н., проф. М.М. Микієвича. – Львів : ЛА «Піраміда», 2013. – 320 с.
8. Борисов К.Г. Международное таможенное право : учеб. пособие. – Изд. 2-е, доп. / К.Г. Борисов. – М. : Изд-во РУДН, 2001. – 616 с.
9. Конвенція про створення Ради Митного Співробітництва від 15 грудня 1950 р. // Офіційний вісник України. – 2005. – № 12. – Ст. 313.
10. Статут Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_c17. – Цит. 17.01.2013.
11. History // The official web-site of the World Customs Organisation. – [Electronic source]. – Cit. 16.12.2012. – Retrieved from : <http://www.wcoomd.org/en/about-us/wco-members/membership.aspx>.
12. Статут Ради Європи від 05.05.1949 р. // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_001. – Цит. 23.12.2012.
13. Лукашук И.И. Структура и форма международных договоров / И.И. Лукашук ; редкол. : Н.Б. Зейдер, В.С. Лопаткина, В.М. Манохин (отв. ред.), А.Л. Цыпкин. – Саратов, 1960. – 131 с.
14. Шибаева Е.А. Правовой статус межправительственных организаций / Е.А. Шибаева. – М. : Юридическая литература, 1972. – 176 с.

Музыка Я. И. Устав Всемирной Таможенной Организации как международный договор особого рода (sui generis)

Аннотация. Статья посвящена правовой характеристике Конвенции о создании Совета Таможенного Сотрудничества и соответствию ее норм требованиям международно-правовых актов и доктрины международного права.

Ключевые слова: устав международной организации, Конвенция о создании Совета Таможенного Сотрудничества, Всемирная Таможенная Организация.

Muzyka J. Statute of the World Customs Organization as a kind of special international contract (sui generis)

Summary. The article is devoted to the legal characteristics of the Convention establishing a Customs Cooperation Council and its compliance with international rules and regulations and doctrines of international law.

Key words: Statute of the international organization, the Convention establishing a Customs Cooperation Council, World Customs Organization.